

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
ŠKOLNÍ DRUŽINY

Základní škola Gagarinova 19, příspěvková organizace, Olomouc

Č.j. ZŠ/100/2013

Obsah

1. Identifikační údaje
2. Charakteristika školní družiny
3. Způsob přihlášení a odhlášení
4. Materiální podmínky
5. Ekonomické podmínky
6. Personální zabezpečení
7. Cíle vzdělávání ve školní družině
8. Formy vzdělávání ve školní družině
9. Obsah vzdělávání ve školní družině
10. Podmínky pro činnost žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných
11. Hodnocení
12. Bezpečnost při činnostech ve školní družině
13. Prevence sociálně patologických jevů
14. Tematický plán školní družiny
15. Práva a povinnosti dětí
16. Pravidla soužití v naší školní družině
17. Řád školní družiny
18. Nejčastější používaná literatura při práci ve školní družině

1. Identifikační údaje

Adresa: Gagarinova 19, příspěvková organizace, Olomouc

Ředitelka školy: Mgr. Kateřina Konečná

Vychovatelka: Alena Sobotková, Mgr. Jitka Šidláková

E-mail: zsgagarinova@volny.cz

telefon: 585 383 549

web: www.zsdrozdin.cz

Platnost od 1.9. 2013

Podpis ředitelky školy :

Razítko :

2. Charakteristika školní družiny

Činnost družiny je určena pro žáky prvního stupně základní školy. Činnosti vykonávaných družinou se mohou účastnit i žáci, kteří nejsou přijati k pravidelné denní docházce do družiny.

Školní družina je důležitý výchovný partner rodiny a školy. Plní vzdělávací cíle a pomáhá dětem překonat jejich handicap. ŠD má důležitou roli v prevenci negativních sociálních jevů a rozvíjí důležité osobní a sociální kompetence.

Školní družina je součástí školského výchovně vzdělávacího systému. Zajišťuje žákům náplň volného času po vyučování a před odchodem domů nebo do jiných aktivit. ŠD není pokračování vyučování a má svá specifika – odpočinek, rekreaci a zájmové činnosti.

Školní družina má 2 oddělení. Kapacita školní družiny je 50 žáků.

Školní družina je určena žákům 1. – 5. ročníku. Přednostně jsou přijímáni žáci nižších ročníků a žáci dojíždějící. Provozní doba školní družiny je od 11,40 hod. zpravidla do 16,40 hod. Zákonní zástupci jsou s ní seznámeni na začátku příslušného školního roku. Provozní doba platí po celý školní rok.

Priority školní družiny:

- Zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a rekreace dětí
- Co nejčastější pobyt dětí venku – vycházky do okolí, hry na louce, v lese
- Sezónní činnosti – bruslení, sáňkování, bobování
- Každoroční podzimní Drakiáda pro děti a rodiče
- Možnost využití zájmových kroužků, které škola nabízí pro všechny žáky školy

3. Způsob přihlášení a odhlášení

Ve školní družině je určena vychovatelka, která zajišťuje přihlašování a odhlašování žáků, předávání informací rodičům, vyřizování námětů a stížností.

Přihlašování a odhlašování žáků ze ŠD je prováděno na základě písemných žádostí rodičů. O zařazení dětí do školní družiny rozhoduje ředitel školy. Žáci jsou přijímáni do naplnění kapacity na základě žádosti zákonného zástupce (zápisní lístek) podle těchto **kritérií**:

- ŠD není nároková
- přednostně budou přijímáni žáci mladších ročníků (1.- 3.roč.), zaměstnaných zákonných zástupců, kteří nejsou na mateřské či rodičovské dovolené, a to s celotýdenní docházkou v plném režimu
- v případě, že nebude naplněna kapacita ŠD, budou přijímáni i ostatní zájemci ze 4. a 5.ročníku, přednostně budou přijímáni dojíždějící žáci
- v případě, že se v průběhu školního roku do ŠD bude hlásit nový žák, který bude plně využívat služeb ŠD, může dojít k vyřazení jiného žáka z docházky do ŠD, pokud nebude splňovat daná kritéria.

Žádost o přijetí je nutné odevzdat vychovatelce školní družiny v termínu určeném ředitelem školy.

Rodiče nebo jiní zákonní zástupci žáka přihlášeného k pravidelné docházce do školní družiny sdělí družině rozsah docházky žáka a způsob odchodu žáka z družiny. Tyto údaje jsou zaznamenávány na zápisním lístku

(kontakt na zákonného zástupce a údaj, v jakou dobu a s kým bude dítě školní družinu opouštět).

Omluvu nepřítomnosti žáka v družině, odchylky od docházky žáka nebo pokud má žák odejít ze ŠD jinak či s jinou osobou, než je uvedeno na zápisním lístku, sdělí rodiče tuto skutečnost vychovatelce příslušného oddělení písemnou formou opatřenou datem a podpisem zákonného zástupce.

Odhlášení žáka ze školní družiny je nutné provést písemnou formou.

Při opakovaném porušování Vnitřního řádu školní družiny, ohrožování zdraví a bezpečnosti vlastní i ostatních, častém nerespektování pokynů vychovatelky, může být žák ze školní družiny vyloučen.

O vyloučení žáka rozhoduje ředitel školy ve správním řízení.

4. Materiální podmínky

Školní družina má k dispozici třídy 1.ročníku., 4 a 5.ročníku, tělocvičnu, školní hřiště s umělým povrchem a školní zahradu s pískovištěm.

Třídy jsou vybaveny kobercem a slouží k pohybovým aktivitám i k individuálním hrám s hrami, hračkami a stavebnicemi. Nachází se zde i dataprojektor, notebook, rádio, interaktivní tabule, skříň s hračkami.

Děti obědvají v budově MŠ, kde má škola výdejnu stravy.

5. Ekonomické podmínky

Za přihlášené dítě ve školní družině není vybírán žádný poplatek.

6. Personální zabezpečení

Vychovatelky ve školní družině jsou plně kvalifikovány, jsou iniciátorkami a průvodkyněmi dětí při nabízených činnostech, které mohou řídit přímo i nepřímo. Navozují jednotlivé činnosti, motivují děti k těmto činnostem, umožňují jim rozvíjet jejich zájmy a spolu s dětmi jednotlivé činnosti a jejich výsledky hodnotí. Smyslem jejich práce je probouzet v dětech aktivní zájem o různé znalosti a dovednosti, rozvíjet jejich přirozenou zvědavost, chuť navazovat sociální kontakty, rozvíjet komunikaci mezi dětmi.

Významnou roli hrají vychovatelky v práci s dětmi z méně sociálně podnětného prostředí, v jejich začleňování do kolektivu, získávání a zlepšování návyků sebeobsluhy, hygieny, vhodného chování, vyjadřování, kontaktu s jinými dětmi, rozvíjení jejich návyků k učení a práci. Dbají na to, aby v kolektivu nevznikly žádné xenofobní tendence.

Vychovatelky ve školní družině se snaží vytvořit dětem příznivé sociální klima, vzbuzují vybranými aktivitami zájem o jednotlivé činnosti, podporují rozvoj sebevědomí a dalších pozitivních stránek osobnosti u dětí. Eliminují a řeší sociálně patologické jevy. Spolupracují s třídními učitelkami, vedením školy, preventistou sociálně patologických jevů i s ostatními pedagogickými pracovníky školy. Mají právní povědomí a znají bezpečnostní předpisy pro práci s dětmi.

7. Cíle vzdělávání ve školní družině

Cílem výchovy ve školní družině je výchova všestranně harmonicky rozvinutého člověka, s důrazem na relaxaci, rekreaci a zájmovou činnost, co nejčastější pobyt na čerstvém vzduchu.

Cíle školní družiny:

1. Učit se znát: *aktivování dítěte - složka znalostní*
2. Učit se, jak na to: *dovednosti dítěte*
3. Učit se být: *poznávání „sama sebe“, „mít sama sebe rád“, „sebehodnocení“*
4. Učit se žít společně: *skupinová práce, spolupráce, práce v týmu*

Snažíme se:

- nabízet dětem smysluplné využití volného času
- rozvíjet u dětí pohybové schopnosti v oblasti jemné i hrubé motoriky
- učit děti mezilidské komunikaci
- učit děti spolupráci a toleranci
- učit děti každého člověka i sebe navzájem vnímat jako jedinečnou osobnost
- vést děti k samostatnému rozhodování a tvorbě postojů
- rozvíjet u dětí slovní zásobu a fantazii
- cvičit paměť, postřeh a soustředění
- vytvářet u dětí vztah k místu a prostředí, ve kterém žijí
- vést děti k tvořivosti
- podporovat iniciativu a spolupodílení se na volbě a tvorbě programu
- utvářet pracovní návyky a vztah k práci
- vést děti k uvědomování si svých práv, povinností a pocitů
- posilovat u dětí pocit jistoty a sebedůvěry

Cílem činností v naší školní družině je rozvíjení zejména těchto **klíčových kompetencí**:

1. kompetence komunikativní

Dítě umí formulovat své myšlenky a názory, vyjadřuje se souvisle a kultivovaně. Umí naslouchat druhým, vhodně reagovat, zapojovat se do diskuse. Umí pracovat s obrazovými materiály a textem v rozsahu svých znalostí. Přemýšlí o nich a tvořivě je využívá.

2. kompetence k řešení problémů

Dítě vnímá nejrůznější problémové situace, přemýšlí o nich, hledá vhodná řešení. Snaží se je řešit samostatně. Uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí.

3. kompetence sociální a personální

Dítě umí pracovat ve skupině, podílí se na tvorbě pravidel soužití, respektuje druhé, přispívá k upevnování dobrých vztahů ve skupině, v případě potřeby poskytne druhému pomoc nebo o ni požádá. Vytváří si pozitivní představu o sobě samém, ovládá a řídí svoje jednání a chování.

4. kompetence občanské

Dítě respektuje přesvědčení druhých, váží si jich, odmítá hrubé zacházení, je si vědomo svých práv a povinností. Respektuje příslušníky jiného etnika. Rozhoduje se podle dané situace a dokáže podle svých možností poskytnout účinnou pomoc. Aktivně a tvořivě se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit. Chápe základní ekologické souvislosti, má kladný vztah k přírodě a životnímu prostředí, chrání své zdraví.

5. kompetence pracovní

Dítě používá bezpečně a účinně svěřené nástroje, vybavení a materiály. Dodržuje vymezená pravidla, především v souvislosti s bezpečností práce. Dokončí rozdělanou práci. Udržuje kolem sebe pořádek.

6. kompetence k učení

Dítě vybírá vhodné metody a strategie, plánuje, vyhledává a třídí informace, uvádí věci do souvislostí.

7. kompetence k trávení volného času

Dítě se aktivně podílí na tvorbě plánu činností, umí nakládat se svým volným časem, umí si zvolit vhodnou činnost, má své vyhraněné zájmy a záliby, umí říci ne nevhodným nabídkám.

Očekávané výstupy na konci vzdělávacího období:

Děti:

- rozumí tomu, co znamená aktivní trávení volného času
- mají vytvořen kladný vztah k pohybu a sportování
- umí samostatně pracovat
- umí se samostatně rozhodnout
- jsou tvořivé a zručné
- mají radost z procesu tvoření
- umí používat pracovní a ochranné pomůcky
- mají kladný vztah k přírodě a životnímu prostředí
- jsou seznámeny se zdravým životním stylem (stravovací návyky, pitný režim, hygienické návyky)
- objektivně hodnotí své chování a dovedou přijímat jeho důsledky
- znají pravidla soužití
- dbají na svou bezpečnost a předcházejí úrazům
- umí se chovat zodpovědně ke svému zdraví i ke zdraví ostatních
- umí si zvolit zájmovou činnost podle svých možností, schopností a zájmu
- dokončí rozdělanou práci
- formulují své názory a postoje
- umí odpočívat a relaxovat
- umí naslouchat druhým a brát na ně ohledy
- aktivně se zapojují do společných činností
- umí pojmenovat svůj problém a hledat řešení
- dokážou druhé požádat o pomoc a také ostatním svou pomoc nabídnout
- spolupodílí se na tvorbě plánu a přípravě činností

8. Formy vzdělávání ve školní družině

Výchovně vzdělávací činnosti v naší školní družině probíhají v souladu s Vyhláškou 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání především formou **pravidelné výchovné, vzdělávací a zájmové činnosti**, podle tohoto školního vzdělávacího programu, podle tematických plánů. Do denního režimu jsou zahrnuty také **spontánní aktivity**.

9. Obsah vzdělávání ve školní družině

V naší školní družině se zaměřujeme především na osobnostní a sociální výchovu a výchovu k trávení volného času. V návaznosti na školní vzdělávací program naší školy se snažíme nejen o rozvoj všech klíčových kompetencí, ale především o rozvíjení komunikačních a sociálních dovedností.

K dosažení stanovených cílů využíváme zejména těchto **výchovně vzdělávacích strategií**:

- skupinová práce
- individuální práce
- výklad
- dramatizace
- práce s knihami, časopisy
- vyprávění
- rozhovor
- pozorování
- hry
- práce s encyklopediemi, mapou, internetem
- výstavy
- besedy
- kvízy, křížovky, doplňovačky, skrývačky, rébusy
- vycházky
- pohybové aktivity
- odpočinek, relaxace
- praktické dovednosti
- řešení problémových úloh

Při volbě témat činností v naší školní družině vycházíme mimo jiné také z Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, konkrétně ze vzdělávací oblasti **Člověk a jeho svět**, který je vytvořen pro 1. stupeň základní školy. Rozvíjí poznatky, zkušenosti a dovednosti získané v rodině a v předškolním vzdělávání. Je rozdělen do pěti okruhů, ze kterých i my při své práci vycházíme.

1) **Místo, kde žijeme** – Společně s dětmi se seznamujeme s jejich nejbližším okolím (rodina, obec, škola, společnost). Seznamujeme se se školním prostředím a s okolím školy, snažíme se dozvědět něco o jednotlivých obcích, ve kterých děti žijí. Věnujeme se dopravní výchově. Pomáháme u dětí vytvářet vztah ke svému bydlišti, k naší zemi.

2) **Lidé kolem nás** – Učíme se základům vhodného chování, upozorňujeme na význam a podstatu tolerance, pomoci a solidarity mezi lidmi. Seznamujeme děti s významem pravidel nejen při hře, ale také v celém životě, věnujeme se základním právům a povinnostem každého člověka. Učíme děti všimnout si svého okolí a rozpoznávat problémové situace.

3) **Lidé a čas** – Společně s dětmi se seznamujeme s významem času, vývojem života a společnosti. Učíme se orientaci v dějích a čase. Hledáme některé historické souvislosti.

4) **Rozmanitost přírody** – Poznáváme Zemi jako planetu sluneční soustavy. Sledujeme rozmanitost živé i neživé přírody a vliv lidské činnosti na přírodu. Věnujeme se významu ochrany přírody a životního prostředí.

5) **Člověk a jeho zdraví** – Rozvíjíme hygienické návyky a věnujeme se otázkám zdravého životního stylu. Vedeme děti k odpovědnosti za své zdraví a zdraví ostatních.

Do okruhu témat činností ve školní družině jsou zařazena také průřezová témata a to především týkající se osobnostní a sociální výchovy, environmentální výchovy, multikulturní a mediální výchovy. Dalším důležitým průřezovým tématem, které není vymezeno Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání, ale je do činností školní družiny zařazeno je výchova k trávení volného času.

Při tvorbě ročního výchovně vzdělávacího plánu školní družiny vycházíme z celoročních motivací (př. Cesta za dobrodružstvím, Olomouc srdce Hané...aj.)

Začleňujeme také **průřezová témata**, která vycházejí z e ŠVP školy.

Průřezová témata

1. Osobnostní, sociální a morální(př. Cesta za dobrodružstvím, Olomouc srdce Hané...aj.)

lní výchova

Osobnostní rozvoj:

rozvoj schopnosti poznávání, sebepoznávání a sebepojetí, seberegulace a seberealizace, psychohygiena, kreativita

(cvičení smyslového vnímání, pozorování a soustředění, zapamatování, řešení problémů, cvičení sebekontroly, sebeovládání, vlastního času, dovednosti naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému, hledání pomoci při potížích...)

Sociální rozvoj:

poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetence

(vzájemné poznávání se ve skupině, porozumění sebe samému, zvládání vlastního chování, utváření dobrých mezilidských vztahů, rozvíjení základních komunikačních dovedností, utváření a rozvíjení základních dovedností pro spolupráci, pro řešení složitých situací (konfliktů), napomáhání primární prevenci sociálně patologických jevů a škodlivých způsobů chování)

Morální rozvoj:

řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika

(problémy v mezilidských vztazích, analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování, vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, respektování,...)

2. Výchova demokratického občana

Občanská společnost:

(škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve školní družině, spolupráce školy, ŠD s institucemi v obci – KMČ, Jarmark, Zahradní slavnost,...)

Občan, občanská společnost a stát:

(občan jako odpovědný člen společnosti – znát svá práva i povinnosti, aktivně je uplatňovat, přijímat odpovědnost za své postoje a činy,...)

3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Evropa a svět nás zajímá:

(rodinné příběhy, zážitky, události z blízkého okolí, život dětí v jiných zemích, lidová slovesnost, zvuky a tradice)

Objevujeme Evropu a svět:

(naše vlast a Evropa)

4. Multikulturní výchova

Kulturní diference:

(jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti, poznávání vlastního kulturního zakotvení a respektování zvláštnosti etnik,...)

Lidské vztahy:

(právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, uplatňování principu osobnosti – tolerance, empatie, představa ocitnutí se v roli druhého, lidská solidarita, pomoc při zapojování žáků jiné kultury do kolektivu školní družiny,...)

Podpora multikulturality:

(naslouchání druhým, komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, vstřícný postoj k odlišnostem,...)

Princip sociálního smíru a solidarity:**5. Enviromentální výchova****Ekosystémy:**

(les, pole, vodní zdroje, lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím pro udržování krajiny, lidské sídlo – město-vesnice, kulturní krajina,...)

Základní podmínky života:

voda (význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty,...)

ovzduší (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny,...)

půda (propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohrožení půdy,...)

ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů...)

Vztah člověka k prostředí:

naše obec, náš životní styl (přírodní zdroje, jejich původ, využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce...) náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí...) prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví...)

6. Mediální výchova**Fungování a vliv médií ve společnosti:**

(vliv médií na každodenní život, vliv médií na uspořádání dne, vliv médií na kulturu – role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti...)

10. Podmínky pro činnost žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných

- individuální přístup
- příjemné prostředí
- rozdělení pracovních úkolů na dílčí části
- vybavení didaktickými pomůckami
- aktivity zaměřené na rozvoj osobnosti
- různorodá nabídka činností
- další vzdělávání pedagogických pracovníků
- možnost podílet se na tvorbě programu
- spolupráce s rodiči
- spolupráce s ostatními pedagogy

11. Hodnocení

Hodnocení jednotlivých činností probíhá většinou formou společné diskuse dětmi s vychovatelkami, a to nejen na závěr, ale také v průběhu činností. Měřítkem pro hodnocení činností v naší školní družině je především zájem dětí účastnit se programu, jejich chuť podílet se na jeho vytváření. Dalším z měřítek jsou i rozhovory s rodiči dětí, pozorování jednotlivých dětí a jejich vývoje, sledování výsledků jejich práce.

12. Bezpečnost při činnostech ve školní družině

Ve školní družině vychovatelky při všech činnostech dbají na bezpečnost dětí (nejen fyzickou, ale také sociální a emocionální) a na předcházení rizikovým situacím nebo úrazům. Vedou děti k odpovědnosti za své chování, svou bezpečnost i bezpečnost ostatních účastníků při jednotlivých činnostech.

Podmínky pro hygienické a bezpečné působení:

- vhodná struktura činností a skladba zaměstnání
- dodržování pitného režimu
- zdravé prostředí užívaných prostor (vlastní vybavené prostory, odpovídající světlo, teplota, větrání, velikost nábytku aj.)
- bezpečné pomůcky
- ochrana účastníků před úrazy

Psychosociální podmínky:

- příznivé sociální klima, vytváření prostředí pohody, otevřenost a partnerství v komunikaci,
- úcta, tolerance, uznání, empatie, spolupráce a pomoc druhým
- respekt k potřebám jedince, činnost vycházející ze zájmu účastníků, osvojování si praktických dovedností, hlavním momentem v činnosti je všestranný prospěch dítěte
- věková přiměřenost a motivující hodnocení v souladu s individuálními možnostmi a individuálním pokrokem
- ochrana před násilím, šikanou a dalšími sociálně patologickými jevy
- spoluúčast všech dětí na plánování činnosti, na jejím řízení i následném hodnocení

Na začátku školního roku vychovatelky děti seznámí s vnitřním řádem školní družiny a společně si s dětmi vytváří pravidla soužití (vztahová a provozní) ve školní družině.

Osnova poučení o bezpečnosti:

Poučení dětí o chování a bezpečnosti **při činnostech ve školní družině** – neopouštět prostory činnosti bez vědomí vychovatelky, dbát jejich pokynů, úklid aktovek, nakládání s odpadky, úklid pomůcek, dodržování pitného režimu, zákaz házení (čímkoliv) v prostorách třídy, případné úrazy neprodleně ohlásit vychovatelce (sebemenší).

Při přesunech (po chodbách školy i mimo budovu školy) – pohyb ve dvojicích, čekat na smluvených místech, neběhat na chodbách, chůze po schodech, nebezpečí srážky, uklouznutí, pádu.

Při činnostech v tělocvičně, na hřišti a v prostoru před školou – nevstupovat do tělocvičny ani na hřiště bez vědomí vychovatelky (hromadné příchody), nevstupovat do nářadoven bez přítomnosti vychovatelky, nelézt na žebřiny a další nářadí pokud to není součástí probíhající činnosti, neopouštět prostor

bez vědomí vychovatelky, dodržovat pokyny vychovatelky při všech činnostech, zákaz běhání s klacky, házení šiškami, klacky, kameny apod.

Přecházení přes silnici – používání přechodů pro chodce, nepřecházet mezi zaparkovanými auty, pravidla pro rozhlédnutí (vlevo, vpravo, vlevo), odhad vzdálenosti a rychlosti blížícího se vozidla, přecházení od autobusu (ne před autobusem, opatrnost při přecházení za stojícím autobusem – nebezpečí projíždějících vozidel), rozhlédnout se na každé i malé silnici. Používání bezpečnostních vest.

Na zastávkách autobusu, při vystupování, nastupování a při jízdě autobusem – úzký prostor na chodnicích u autobusových zastávek, neběhat, nehonit se, nebezpečí kolem zaparkovaných autobusů, při nastupování a vystupování se nestrkat, pozor na vysoké schody, nástup předními dveřmi, výstup (většinou) zadními dveřmi, v autobuse nekřičet, nepobíhat, postupovat co nejdále dozadu, případně sedět, aktovky ze zad, pevně se držet, nezapomenout na pravidla slušného chování.

Chůze po silnici a po chodníku – chůze po silnici: vlevo, při krajnici, nejvýše dva vedle sebe, v útvaru vpravo při krajnici, hlídat rozestupy, chůze po chodníku: vpravo, neběhat, dávat pozor na překážky (zaparkovaná kola, různé značky a „cedule“, pozor na vjezdy a výjezdy aut.

Setkání s neznámým člověkem – pozdravit, ale neodpovídat na dotazy osobního rázu (věk, adresa, kdo je doma apod.), nikam s ním neodcházet, nenasadit do auta, nic si od něj nebrat, při pocitu sledování zajít do obchodu, oslovit známé lidi, požádat o pomoc sousedy, informovat rodiče, učitele.

Při nevhodném chování i známých lidí informovat rodiče, učitele.

Setkání s neznámým zvířetem – nehladit, nedráždit, nekrmit (obejít obloukem), zachovat klid (neutíkat, nezvedat ruce, pozor na prudké pohyby), při jízdě z kola (pokud vás sleduje) sesednout a pokračovat pěšky v klidu, při kontaktu umýt ruce, v případě pokousání nebo poškrábání informovat dospělou osobu.

Práce s ostrými předměty (nože, nůžky, kružítko, tužky, jehly, dlátko, pilky) - nechodit s nimi, neběhat ani kolem ostatních, sedět, když chci pro něco dojít nebo se natáhnout, tak ostrý předmět odložit, nešermovat, nezkoušet ostrost na sobě ani nikom (ničem) jiném, nestrkat se, používat tyto nástroje pouze k určenému účelu, dbát pokynů vychovatelky, případný úraz okamžitě nahlásit.

V zimním období – na náledí (zvýšená opatrnost při chůzi, neběhat, pozor v blízkosti vozovky a při přecházení, neklouzat se), nebezpečí ukrytá pod sněhem (zasypaná nebezpečná místa a překážky, led apod.), padání sněhu ze střech, rampouchy, koulování, v předjaří tání ledu a sněhu.

Při zimních sportech – ochranné pomůcky, při bruslení dostatečně pevný led, dohled starší osoby, nechodit sám.

Bezpečný internet a mobilní telefon – nesdělovat nikomu osobní údaje (celé jméno, adresu, věk ...), opatrnost při zveřejňování fotografií (ne vše se smí zveřejnit), přeposílání nevhodných informací, nereagovat na nabídky k osobnímu setkání (informovat o takové nabídce rodiče nebo učitele), nebezpečí ukrytá v tzv. sociálních sítích (facebook apod.), šikana prostřednictvím internetu a mobilního telefonu, videa a jejich zveřejňování. Zákaz používání mobilních telefonů v době školní družiny. V nutných případech pouze se svolením vychovatelky daného oddělení.

Poučení před prázdninami – sám doma (neotvírat cizím lidem, nelézt po výškách, pozor na elektřinu a plyn, nerozdělávat oheň, nezapalovat svíčky...), setkání s cizími lidmi, zvířaty, úrazy při hrách a sezónních sportech, dodržování dopravních předpisů, bezpečné chování při všech činnostech.

Bezpečné chování - takové chování, kterým vědomě neohrozím svou bezpečnost ani bezpečnost nikoho jiného (přemýšlení při všem, co dělám).

Poučení dětí vychovatelky zapíše do Přehledu výchovně vzdělávací práce.

Dále jsou děti poučeny o bezpečnosti před zahájením každé činnosti.

13. Prevence sociálně patologických jevů

V naší školní družině se zaměřujeme především na primární prevenci. Naším cílem je prohlubovat dovednosti dětí, jak chránit své zdraví, znát jeho hodnotu a rozvíjet sociální dovednosti a zdravé sociální vztahy. Vycházíme z toho, že každá nová činnost, která dítě zaujme a pracuje na ní s nadšením, ho odvádí od stereotypu všedního dne a touhy zkoušet nepoznané.

Společně s dětmi se snažíme formou kooperativních činností vytvářet zdravé vztahy mezi dětmi navzájem, posilovat sebevědomí dětí, jejich ochotu pomáhat druhým, všimnout si lidí kolem sebe, odmítat všechny formy násilí, orientovat se v krizových situacích a snažit se je řešit. Seznamujeme děti se zdravotními riziky spojenými se špatným životním stylem, s kouřením, alkoholem, užíváním drog a léků a se způsoby odmítání návykových látek.

V rámci výchovy k volnému času nabízíme dětem množství aktivit, na jejichž přípravě se podílejí a tím se učí najít si svou oblíbenou činnost, které se mohou ve svém volném čase věnovat.

14. Tematický plán školní družiny

Hlavním posláním ŠD je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a rekreace žáků.

Vysvětlivky:

- OČ – odpočinkové činnosti
- RČ – rekreační činnosti
- VZČ – výtvarné zájmové činnosti
- PZČ – pracovní zájmové činnosti
- PřZČ – přírodovědné zájmové činnosti
- HZČ – hudební zájmové činnosti
- SZČ – sportovní zájmové činnosti
- DZČ – dopravní zájmové činnosti
- SVZČ – společenskovední zájmové činnosti

1. Odpočinkové činnosti

Do denního režimu se zařazují nejčastěji po obědě, popř. ráno pro žáky, kteří brzy vstávají a dále podle potřeby kdykoliv během dne např. klidná zaměstnání, stolní a společenské hry dle výběru dětí, poslechové činnosti (pohádky, písně), práce s knihou a s časopisem, četba donesené literatury, individuální rozhovory s dětmi,...

2. Rekreační činnosti

Rekreační činnosti slouží k rekreaci sil, převažuje v nich odpočinek aktivní s náročnějšími pohybovými prvky. Hry a činnosti mohou být rušnější, např. Hry ve volné přírodě, pouštění draků, sezónní činnosti, dopravní výchova, tělovýchovné chvílky ve ŠD (i s hudbou), náročnější pohybové hry,...

3. Zájmové činnosti

Zájmové činnosti rozvíjející osobnost žáka. Umožňují žákům seberealizaci i další rozvoj pohybových dovedností. Mohou být zařazeny jako kolektivní nebo individuální činnosti.

* pracovní zájmové činnosti

práce s přírodním materiálem, práce s textílem, práce s netradičním materiálem, konstruktivní činnosti, podílení se na sběru papíru,...

* výtvarné zájmové činnosti

kresba, malování, modelování, využití netradiční techniky, koláže z papíru a textilu, ilustrace k veršům, k předčtené pohádce, estetická výzdoba ŠD

* přírodovědné zájmové činnosti

pozorování změn v přírodě, ochrana životního prostředí, botanické pokusy, poznávání přírody – druhy ovoce, stromů, zvěře, hub,....sběr kaštanů, šípků, žaludů,...

* hudební zájmové činnosti

poslech hudby a její reprodukce, instrumentální, hudebně-pohybová výchova, hra na hudební nástroje,...

* společenskovední zájmové činnosti

besedy k významným výročím a událostem, osvojování si základních pravidel společenského chování formou scének, her,...

4. Příprava na vyučování

např. zábavné procvičování učiva, didaktické hry, ...

15. Práva a povinnosti dětí

- užívat spontánně celé prostředí školní družiny při dodržení smluvených pravidel
- vybrat si jestli se zúčastní aktivit nabízených vychovatelkou nebo ostatními dětmi
- nerušit svým jednáním ostatní, pokud volí jinou činnost
- podílet se na plánování a vytváření programu
- podílet se na rozhodování o společných záležitostech
- vyjadřovat svůj názor, naslouchat jiným, hledat společná řešení
- podílet se na vytváření a respektování společných pravidel soužití

16. Pravidla soužití v naší školní družině

- neopouštět prostor činností bez domluvy s vychovatelkou
- dodržovat hygienu
- neničit věci, práci a úsilí druhých
- vracet věci na své místo
- dokončit započatou práci
- nekřičet, používat vhodná slova
- umět požádat o pomoc, poděkovat
- neubližovat si, ale pomáhat, je-li třeba
- při neshodě se umět domluvit
- domluvit se vždy předem na pravidlech a dodržovat je
- důvěra, pravdivost, naslouchat druhým

Každoročně si s dětmi na začátku školního roku tvoříme pravidla soužití, která se svým obsahem mění.

17. Nejčastěji používaná literatura při práci ve školní družině

Časopisy: Pastelka, Vláček

Knihy:

B. Badegruber, F. Pirkl: Příběhy pomáhají s problémy

M. Zapletal: Hry na hřišti a v tělocvičně

F. Mazal: Pohybové hry a hraní

M. Naderu: Relaxační hry s dětmi

Ch. A. Smith: Třída plná pohody

Z. Pospíšilová: Hádanky a hříčky nejen se slovíčky

K. Balková: Náměty pro školní družinu

A. Holešovská: Rok ve školní družině

B. Hájek, J. Pávková a kol.: Školní družina

J. Pávková, B. Hájek a kol.: Pedagogika volného času

Obsah tohoto dokumentu není uzavřen a bude průběžně doplňován.